Anul al 55-lea 14 Pagini EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei 14 Pagini Nr. 130 Sâmbătă 14 Mai 1938
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932
P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Educația tineretului școlar

Intr'o circulară adresată directorilor și directoarelor de școli secundare, ministerul educației naționale atrage atenția asupra importanței operei educative în criza de astăzi prin care trece învățământul public de toate gradele. Criza aceasta nu-i numai de ordin intelectual, ci mai cu seamă de ordin moral.

Ministerul educațiunei naționale, recunoaște că, abaterile prea numeroase ce s'au constatat dela ceeace trebue să fie o bună și rațională disciplină școlară, dacă dovedesc întinderea și adâncimea răului, ele reclamă și alte măsuri decât sancțiunile strict disciplinare, — fie cu scop de îndreptare, fie cu scop de asanare a claselor.

Se spune în această circulară ministerială: „pe lângă sancționarea celor rătăciți trebue metoda, mai pedagogică a luminării și a îndrumării prin pilduiri de jertfelnic patriotism. Activitatea școalei să aibă ca țintă educația națională așezată pe temelia moralei creștine, propovăduită de biserica noastră strămoșească".

In adevăr, dacă căutăm să desprindem cauzele adânci ale crizei prin care trece învățământul public, nu numai dela noi, dar și din alte țări, este mai întâi, lipsa unei educațiuni temeinice în familie și în școală. Familia modernă, după război, n'a mai dat educația cuvenită copiilor, sau nu i-a dat importanța ce i se cuvine.

In școală, tot așa, educația a fost neglijată.

Tineretul a suferit și suferă consecințele acestei stări de spirit. Deaceea trebue să începem opera educativă a tineretului școlar. Profesorul nu-i un simplu funcționar, care să considere misiunea sa împlinită; dacă vine regulat la școală, dacă predă lecțiile conform instrucțiilor ministeriale și regulamentelor; dacă examinează pe elevi și le punen note în catalog și dacă face sforțări ca aproape totalitatea elevilor să asimileze cunoștințele materiilor prevăzute în programe.

El are o misiune mai înaltă și mai grea: aceea de educator și de îndrumător al tineretului școlar. Profesorul e dator să creeze o legătură spirituală cât mai strânsă cu elevii săi, — inspirându-le încrederea și simpatia. Factorul psihologic în materie de educație este capital.

Numai așa se vor putea stabili între profesori și elevi raporturi sufletești pe lângă cele intelectuale. In colegiile și Universitățile americane— fie că sunt ale statului, fie că sunt particulare — se dă o deosebită atenție din partea rectorilor și a membrilor corpului didactic, educațiunii tineretului. D. Albert Feilhart care a stat șase luni în Universitatea americană din Yale, iată ce scrie într'un studiu publicat în *Revue des Deux Mondes*: „Studentul american este o carte deschisă pentru profesorul său. Nimic nu-i mai încântător decât raporturile dintre profesori și studenți. Nici o barieră morală, nici urmă de superioritate din partea profesorului și nici o sfială din partea studentului. In această atmosferă de camaraderie intimitatea intelectuală se poate ușor stabili. Studentul american se obicinuește să considere pe profesorul său ca un îndrumător"...

In Universitățile, în școlile superioare speciale, în liceele și gimnaziile anglo-saxone, germane, suedeze, italiene și japoneze, de asemenea se pune accentul mai mult pe educația tineretului, decât pe instrucția sa. Scopul ce se urmărește în toate țările civilizate prin învățământul de toate gradele și în special prin învățământul secundar și universitar este să formeze caractere; oameni activi, disciplinați, cu inițiativă; cetățeni conștienți și luminați; forțe creatoare.

Acesta trebue să fie și scopul învățământului nostru public de toate gradele. Ar fi însă de dorit să se stabilească o colaborare cât mai strânsă între părinți și profesori, în această însemnată operă de educație morală și creștină a tineretului școlar, căci numai așa vom putea restabili disciplina și asigura ordinea morală a tineretului școlar.

Neutralitatea Elveției

Neutralitatea Elveției este una din chestiunile de căpetenie, care figurează pe actuala ordine de zi a sesiunii consiliului Societății Națiunilor. Guvernul federal a cerut într'adevăr consiliului să deslege republica elvețiană de obligațiile, pe care ea este ținută să le execute, față de un stat agresor, pe temeiul art. 16 din pact, chestiunea pusă recent Elveției de aplicarea sancțiunilor contra Italiei. Faptul că republica elvetică acordă ospitalitatea ei instituției dela Geneva mărește greutățile problemei. Consiliul Ligii este dispus să dea acesteia o deslegare favorabilă, dar ține să evite crearea unui precedent, care ar putea fi invocat de toate Statele Mici, îngrijorate de perspectivele unei aplicări a art. 16 din pact, într'o situație internațională, în care politica echilibrului de forțe a înlocuit politica păcii colective, bazate pe asistența mutuală.

Neutralitatea este situația de fapt — producătoare de efecte juridice — a unui stat, care, în mod voit, se abține de a lua parte la ostilitățile dintre alte state. Ea trebue să fie absolută față de toți beligeranții. Așa zisa neutralitate binevoitoare este un non sens. In fine, liber adoptată, această atitudine de imparțialitate față de părțile în război, poate fi oricând denunțată.

Nu acesta însă este cazul Elveției. Această țară nu este într'adevăr numai neutră. Este neutralizată. Din cele mai vechi timpuri, Elveția face o politică de neutralitate, în interesul propriei ei apărări naționale. La congresul dela Viena, care a refăcut harta și bazele juridice ale Europei, această neutralitate unilaterală de fapt, a Elveției, s'a transformat într'o neutralitate contractuală permanentă. Marile Puteri garantau, în acelaș timp, inviolabilitatea Elveției, în noui-le ei frontiere, așa cum erau fixate de congres.

Forțele armate ale Elveției erau destinate numai să o apere contra eventualelor atingeri aduse neutralității ei.

Mai bine de o sută de ani după neutralizarea ei, Elveția devenea membră a Societății Națiunilor. Ea nu primea să intre însă în Ligă, decât în urma unor declarațiuni, acceptate de consiliu, la 13 Februarie 1920, prin care recunoștea datoriile de solidaritate, care derivă din participarea ei la Societatea Națiunilor, inclusiv sancțiunile economice și financiare contra unui stat vinovat de violarea pactului. Ea preciza însă că — chiar în acest caz — nu va fi obligată să ia parte la nici un fel de acțiune militară, nici să acorde dreptul de trecere pe teritoriul său unor trupe străine, sau să tolereze pregătirea vreunor întreprinderi militare pe acest teritoriu.

Neutralitatea ei perpetuă impunea deci Elveției obligația de a nu întreprinde nici o acțiune, care ar fi putut fi socotită ca un act ostil de vreo putere beligerantă.

Prezența ei în Ligă îi impunea din potrivă, anumite măsuri ostile față de statul în ruptură de pact, pe temeiul acțiunii colective a art. 16. Chiar reduse la măsuri economice și financiare, acestea puteau risca să fie considerate ca o ieșire din neutralitate.

Aplicarea sancțiunilor contra Italiei a dovedit Elveției cât de greu este să se concilieze vechile obligații de abținere, ale neutralității clasice, cu noile obligații de acțiune ale procedurii moderne a pactului. Pe de altă parte, politica de fapte îndeplinite și de expansiune rasială a național-socialismului îi dictează să evite cu prudență cele mai ușoare probabilități ca acțiunea ei, ca membră a Societății Națiunilor, să fie interpretată ca o încălcare a datoriilor ei de stat neutru.

Acțiunea consiliului federal la Geneva, spre a scuti Elveția de riscurile, care derivă din art. 16 al pactului pentru neutralitatea ei, este aprobată de marea majoritate a poporului elvețian. Consiliul nu ar avea motive temeinice să nu-i dea urmare. Intr'altfel, ieșirea din Societatea Națiunilor ar putea fi soluția, care s'ar impune Elveției, mai curând sau mai târziu. Ea ar fi cu mult mai gravă pentru Ligă decât exonerarea deplină a republicii de obligațiile art. 16. Elveția rămasă în Ligă, în aceste condițiuni, prezența Societății Națiunilor pe malurile Lemanului, n'ar prezenta cu mult mai multe inconveniente, ca atâtea alte mari asociații, sau instituții internaționale, care azi funcționează pe teritoriul elvețian, dela Crucea Roșie și Uniunea poștală, până la Banca reglementelor internaționale.

Precedentul juridic al Elveției n'ar putea fi ușor invocat de niciunul din statele europene, care urmăresc exonerarea lor de obligațiile art. 16 din pact. Niciunul din ele nu are statutul de neutralitate perpetuă al Elveției, consacrat de mai multe secole de istorie europeană și de peste un secol de obligații internaționale strict respectate. Așezată de altfel pe întreitul hotar a trei mari puteri, care pot fi toate printre protagoniștii ciocnirii de mâine, această țară înzestrată cu simțul adânc al drepturilor sale și cu conștiința înaltă a datoriilor sale, poate aduce păcii — și în viitor celor ce ar suferi de pe urma războiului, — un serviciu cu mult mai mare prin neutralitatea sa nediscutată, decât prin contribuția ei la o acțiune colectivă, făcută de altfel puțin probabilă de nouile tendințe ale politicii internaționale.

Aviatorii polonezi, la mormântul Eroului Necunoscut

Atentatele din Palestina

Ierusalim, 11 (Rador). — Agresiunile teroriste continuă în centrul Palestinei. Mai multe bombe au fost aruncate în stradă. Asupra cantonamentelor militare și asupra posturilor de poliție s'au tras în repetate rânduri focuri de armă.

Teroriștii au dat foc la mai multe păduri ale statului în apropiere de Tiberiada. Firele electrice au fost tăiate în mai multe locuri.

In ville din Sharon au fost descoperite depozite de bombe.

Peste 20 de arestări au fost efectuate în districtul central.

Tribunalul militar al condamnat la moarte un terorist arestat cu arma în mână în apropiere de Tulkarem.

Alt rebel a fost executat eri în închisoarea din Acra.

xXO◆OXx

KARL VON OSSIETZKI

deținătorul premiului Nobel pentru pace, scriitorul german, a murit zilele trecute într'o clinică din Berlin

xXO◆OXx

Inundații în jud. Hunedoara

Orăștie, 10 Mai

Din cauza multor ploi, apele Mureșului și ale afluenților săi, s'au revărsat în multe părți ale județului inundând izlazurile, câmpiile și satele mărginașe cauzând mari pagube.

ox●xo

Mari inundații în Iugoslavia

700 CASE ACOPERITE DE APE

Belgrad, 11 (Rador). — Din cauza ploilor torențiale, două râuri de munte au ieșit din albii în apropiere de Pristina (Serbia de Sud).

Locuitorii au putut să scape cu viață părăsind însă în voia apelor tot avutul lor. Au fost complet inundate 700 de case.

xXO◆OXx

Sinucidere cu dinamită

Praga, 11 (Radio-Central). — *Un anume Rudolf Kocman, de 28 ani, din localitatea Czernovice (Moravia de nord) s'a sinucis în mod cu totul original.*

A îngropat dinamită la o mică adâncime și a pus dinamita în legătură cu suprafața pământului printr'un fitil. S'a așezat apoi în locul unde era îngropată dinamita și a dat foc fitilului.

Nefericitul a fost prefăcut în bucăți.

Groaznică nenorocire

provocată de dărâmarea unui zid la Rotterdam

10 morți și 20 răniți

Rotterdăm, 11 (Rador). — Un zid străvechi de o mare grosime, care mărginea o ulicioară îngustă din orașul vechi, s'a prăbușit, îngropând un mare număr de trecători.

Poliția a fost imediat mobilizată la locul nenorocirii, reușind să scoată de sub dărâmături zece cadavre și 20 de răniți.

Lucrările de desgropare continuă în mod activ, deoarece domnește teama că ar mai putea fi și alte victime.

DESPOPULAREA BANATULUI

de A. CORTEANU

Intelectualii români au moștenit din epoca romantică a modernizării statului nostru, o mulțime de idei preconcepute, foarte avantajoase pentru țara și poporul nostru, dar cari n'au nici un fundament în realitatea lucrurilor. Circulația curentă a acestor idei ne face pe toți să greșim în judecata asupra stărilor dela noi și când ajungem în fruntea bucatelor — cum se zice popular pentru cei ce ajung miniștri — să luăm măsuri greșite și uneori mai rău să stricăm decât să dregem.

Așa de pildă, care din noi nu e convins că România este o țară bogată, foarte bogată? Ce scriitor politic și social, nu prevestește momentul — nu prea îndepărtat — când populația țării noastre va fi de mai multe ori mai mare decât astăzi și când poporul nostru va fi unul din cele mai numeroase din vechiul continent, poate chiar întâiul, sau al doilea după germani *„căci pe ruși trebue să-i scoatem din socoteli iar celelalte neamuri vor decade și vor scădea ca număr și ca importanță pentru a ajunge în urma noastră?"*

„Suprafața României este de 295.000 km. p., aproape cât a Italiei și mai mare decât a Angliei cu Nordul Irlandei. Densitatea populației țării noastre e de 66 locuitori pe km. p., pe când alte țări din apus au 260—280. Țara noastră fiind binecuvântată de Dumnezeu cu toate bogățiile pământului, nu încape nici o îndoială că peste câteva decenii, vom ajunge și noi la această densitate, adică la o populație de patru ori mai mare decât avem astăzi".

Visurile acestea fantastice se găsesc în presa zilnică, se aud în conferințe serioase și se citesc în lucrări cu pretenții științifice. E oare de vreun folos să gândim în basme și să trăim în realitate? Realitatea e așa de departe de poezia statisticii și a cifrelor, încât cine îndrăznește s'o scormonească și s'o arate așa goală de orice frumusețe și de orice perspectivă, cum este ea, devine un fel de trădător de ideal. Și cu toate acestea, datori suntem să ne trezim din beția „a ceeace va fi" și să vedem ceeace este și ce poate fi.

Statisticile sunt ca niște enigme. Ele nu spun adevărul decât celui care știe să le deslege.

Inițiativa Institutului Social Român, creat de d. Gusti și condus de acest distins sociolog cu ajutorul fundațiilor regale și al fundației „Principele Carol", este singura rază de lumină în această negură a prejudecăților seducătoare pentru viitorul țării și al neamului nostru. D. Gusti a introdus spiritul științific în cercetarea realităților sociale românești și a creat în acelaș timp cu metoda de cercetare și organele necesare: echipele regale și revista „Sociologia Românească" destinată să răspândească în public cunoașterea realităților

(Continuare in pagina 2-a)

Marele incendiu din jud. Bălți

Pagube de peste 600 mii lei. — Un pompier grav rănit. — Insuficiența materialului și pompelor de stingere

Pompierii lucrând la stingerea focului

Bălți, 10 Mai

Astăzi dimineață la orele 8, un violent incendiu isbucnit la locuința comerciantului Pinhas Ghelman, din strada Libertății nr. 69, a prefăcut în scrum întreaga gospodărie a acestuia.

Casa, compusă din 8 camere, magazie de lemne, grajd, etc. a căzut pradă focului.

Pagubele se ridică la circa 6—700 mii lei. Casa n'a fost asigurată. Se crede că focul a luat naștere dela un coș defectat, care a aprins grinzile tavanului și apoi s'a întins cu repeziciune la acoperiș.

Pompierii, sosiți imediat la fața locului, sub comanda d-lui căpitan Nicolaescu, după sforțări excepționale, au reușit să izoleze clădirile vecine și să scoată lucrurile din casă.

AUTORITAȚILE LA FAȚA LOCULUI

La locul sinistrului au sosit d-nii consilier Const. Satmary, primarul delegat al municipiului, procuror Boris Berov, inspector de poliție Artur Cristea, chestorul municipiului, comisar șef Luchian ș. a.

Datorită măsurilor luate s'au putut scoate lucrurile din casă și apăra celelalte clădiri învecinate. Altfel, cum sufla și un vânt puternic, iar casa incendiată se găsea într'un cartier foarte populat, se putea înregistra o adevărată catastrofă.

UN POMPIER GRAV RANIT

In timpul operațiunilor de stingere, un soldat pompier, care se găsea pe acoperiș, s'a prăbușit sub o grindă aprinsă, alegându-se cu mai multe răni și fractura unui picior, a fost internat în spitalul militar.

LIPSA MATERIALULUI NECESAR POMPIERILOR

Cu acest prilej, am observat o lipsă totală de instrumente și pompe de stingere.

Furtunurile sunt sparte, pompele primitive, sacalele asemenea. Intr'un cuvânt, nu credem să se mai găsească în vre-un oraș din țară o sărăcie mai mare de asemenea scule ca la Bălți.

Toată truda sărmanilor pompieri rămâne fără rezultat față de aceste lipsuri constatate.

Ni se spune că în bugetul municipiului, este prevăzut anual suma de 40 mii lei pentru procurare de pompe, furtune, scări, cângi, etc.

Este imposibil ca din suma de 40 mii lei, să se poată face față unor atât de mari cerințe.

Dela Dunărea „germană" la Dunărea „românească"

de R. SEIȘANU

In comunicatul oficial ce l-a dat comitetul permanent al statelor Micii Înțelegeri, după încheerea lucrărilor Conferinței dela Sinaia se spune, că „s'a examinat cu cea mai vie atenție, în drept și în fapt, situația nouă creată pe Dunăre din punctul de vedere al regimului navigației" și s'a hotărît în comun acord de către cei trei reprezentanți ai României, Iugoslaviei și Cehoslovaciei, să se caute mijloacele cele mai potrivite pentru găsirea soluțiilor impuse de interesele țărilor din regiunea dunăreană.

Cum se prezintă situația actuală? Să începem cu Dunărea „germană".

Pe „Dunărea germană" se pregătesc lucrări ce interesează deaproape desvoltarea navigațiunii.

Intr'o călătorie de inspecție pe care a făcut-o pe Dunăre, zilele trecute, d. Dorpmuller, ministrul comunicațiilor al Germaniei, împreună cu miniștrii de agricultură și comerț și mai mulți technicieni, din fosta Austrie, s'a fixat un plan de lucrările ce urmează să fie executate în curând pe Dunărea germană: regularea fluviului în Austria-de-sus, transformarea instalațiilor porturilor, construirea unui nou pod peste Dunăre, la Linz, a unui baraj în aval de Linz, și a unui nou port la Krems, dezvoltarea basinului portului Viena, măsuri de protecție împotriva inundațiilor etc. Toate aceste lucrări vor fi întreprinse de urgență. După cum scriu ziarele germase „ele vor prezinta o mare importanță pentru comunicațiile tuturor statelor dunărene până la Marea Neagră".

Notăm apoi dezvoltarea tot mai mare ce a luat-o marina comercială germană, maritimă și fluvială, de câțiva ani încoace. După datele statistice publicate de Lloyd-ul german, marina comercială germană va atinge la sfârșitul acestui an un tonaj de 4,5 milioane tone, față de 649.000 tone cât a avut în 1919!

In urma unirii Austriei de Germania s'au luat dispoziții să se sporească numărul vaselor de comerț și de pasageri, pe Dunăre.

Să vedem acum care e situația pe Dunărea românească și în special aceea din sectorul Brăila-Sulina, numită Dunărea maritimă, aflat sub jurisdicția Comisiunei europene dunărene.

Ce-am făcut noi pentru dezvoltarea navigațiunii noastre comerciale și pentru asigurarea unei ieșiri bune la Marea Neagră?

Cu toate că dispunem de sectorul cel mai important al Dunării și suntem stăpâni pe gurile sale, cu toate că interesele economice ale României Mari ne impun să avem o flotă comercială de primul ordin și o ieșire la marea Neagră sigură și cu toate că dela Turksmil și până la gurile sale Dunărea curge pe teritoriu românesc, parcul nostru de vase comerciale este modest și compus mai mult din vase vechi; podul de la Fetești—Cernavoda este cu cale ferată unică și fără acces pentru celelalte vehicule; al doilea pod, atât de necesar din punctul de vedere economic și strategic, la Hârșova, a rămas în stare de proect iluzoriu; ieșirea la mare nu este asigurată nici după 80 de ani dela înființarea Comisiunei europene dunărene; iar taxele exagerate impuse de această comisiune pe tona-registru a vaselor ce intră și ies pe Dunăre la Sulina, apasă greu pe umerii comerțului și agriculturii românești. Cu prilejul apropiatei conferințe internaționale dela Budapesta, d. Radu Portocală, fost primar al orașului Brăila și subsecretar de stat, a constatat într'un articol că „salvarea noastră o putem găsi numai într'un program național susținut al pavilionului român" în ce privește navigația comercială și este necesar, odată statutul Dunării devenit caduc, „să se propună de noi un alt instrument, care să asigure libertatea navigației în Dunărea de sus".

Firește că statutul Dunării, cu cele două Comisiuni internaționale, numai corespunde situației actuale.

In ce privește principala atribuție a C. E. D. — aceea de a asigura o normală navigație pe Dunărea Maritimă — C. E. D. n'a fost în stare s'o aducă la îndeplinire.

Dovadă, — situația extrem de îngrijorătoare dela Sulina, despre care ne-am ocupat deseori.

Chiar în protocoalele încheiate de C. E. D. se constată de la 1906 încoace situația îngrijorătoare dela gura Sulinei. Citez:

Protocolul 739 (Ședința din 2 Noembrie 1907):

„Situația gurii Sulinei a fost foarte rea".

Raportul ing. Magnusen:

„S'a recunoscut totdeauna că dragajul la gura unui fluviu, care transportă aluviuni abundente și care se varsă într'o mare fără flux, nu-i de cât un simplu paleativ"

Protocolul 749 (Ședința din 4 Mai 1908):

„Gura Sulinei dincolo de capul digurilor nu-i satisfăcătoare".

Protocolul 796 (Ședința din 8 Mai 1911):

„Debitul aluviunilor duse de apă pe canalul Sulina în 1910 a fost de 12.500.000 tone. Din cauza apelor turburi ale Dunărei în timpul lunii Iunie, adâncimea la gură n'a fost prea bună...".

Protocolul 835 (Ședința din 13 Mai 1913):

„Bancul de nisip din fața gurii Sulinei a continuat să se dezvolte. Cu tot dragajul intens, gura este într'o proastă situație.

Ing. Kühl arată că, din cauza înnisipării constante a gurii Sulinei, nu se va putea menține multă vreme adâncimea de 24 picioare prin dragaje și vom fi forțați să prelungim digurile".

Ori, după încheerea păcei, nici soluția pretinsă salvatoare a prelungirii digu ilor n'a fost fericită.

Situația s'a agravat mai mult la gura Sulinei din cauza înaintării deltei Chiliei și a dezvoltării deltei Stari Stambul. Comisiunea europeană dunăreană nevoind să țină seamă de fenomenul natural de la gurile Dunării și de interesele navigațiunii, s'a încăpățânat să considere Sulir tot ca o ieșire bună la mare.

Dela 1919 și până azi s'au cheltuit peste 50 milioane fr.

(Continuare in pag. 2-a)

Casa dela Ciucea (Cluj), în care a murit Octavian Goga